

premios e galas.

Xosé Castro "Pato"

Pode parecer que Premios e Galas non é o mellor dos temas para pechar unhas xornadas nas que se abordaron cuestións de tanto calado como o modelo de industria, a lingua ou o papel da produción audiovisual na cultura galega; pero o certo é que reflexionar acerca da función e o formato dos premios da Academia, implica que tamén reflexionemos sobre cómo vemos os profesionais a nosa industria e ata que punto somos capaces de atopar estratexias eficaces para promocionar os nosos produtos.

1.- UN MODELO ESTÁNDAR

Os Premios da Academia Galega do Audiovisual teñen como finalidade *estimular a creación, produción e emisión de produtos audiovisuais galegos distinguindo e galardoando ós profesionais, empresas e obras audiovisuais máis destacadas*¹. As bases dos premios apróbanse anualmente pola directiva da Academia. Desde a súa primeira edición, os Mestre Mateo seguen un modelo de categorías e un sistema de elección de galardoados similar ó dos Óscar de Hollywood:

- Os premiados non son elixidos por un xurado, senón polos votos dos profesionais da industria que son membros da Academia.
- Establécense varios premios por categorías que distinguen tanto a profesionais como a producións, con categorías específicas para os apartados técnicos.
- Os nomes dos premiados non se dan a coñecer ata o acto de entrega dos premios nunha gran cerimonia-espectáculo dirixida ó público.

Habería que engadir que os Óscar de Hollywood, sen deixar de ser un acto de recoñecemento e promoción da industria, son tamén un produto audiovisual de enorme difusión que se xustifica pola súa propia rendibilidade. Para facernos unha idea do extraordinario do fenómeno, imaxinemos por un momento que a publicación anual con máis lectores fose o boletín dun grupo de escritores e editores dedicado á entrega duns premios literarios que *eles mesmos conceden* ás obras que *eles mesmos publican*.

Aplicando a fórmula dos Óscar ós Mestre Mateo, a Academia Galega seguiu a tendencia do resto das academias de cine e televisión; os César, os Goya, os David de Donatello, os BAFTA ou os Emmy da televisión americana tamén *copian o formato* dos Óscar (un *formato* de éxito e libre de dereitos).

¹ Artigo 43 dos Estatutos da Academia Galega do Audiovisual.

premios e galas.

2.- PROBLEMAS

2.1.- A adaptación do *formato*

Un dos erros máis habituais cando se adapta un *formato* de éxito é pensar que canto menos nos apartemos do modelo orixinal, máis posibilidades teremos reproducir os bos resultados. O *formato* dos Óscar é un bo modelo para adaptar, pero un mal modelo para copiar; as categorías, o sistema de elección e a gala de entrega son un referente apropiado para elaborar as bases dos premios, sempre que adaptemos o *formato* ás posibilidades e necesidades da nosa industria; pero ata agora nos aproximamos máis á copia que á adaptación.

2.2.- As categorías

Todas as categorías son cuestionables, incluso esa que ninguén se cuestiona e que distingue entre premios de interpretación masculinos e femininos.

Na última edición dos Premios Mestre Mateo houbo 25 categorías, máis un Premio de Honra; son poucas menos que nos Óscar, pero a diferenza é que os Óscar son uns premios exclusivamente cinematográficos, mentres que os Mestre Mateo concorren producións de cine, televisión e multimedia, o que crea certos problemas; por exemplo: para o Premio a Mellor Serie de Televisión estaban nominados unha serie dramática, un programa de humor, unha serie de micro-espazos educativos para nenos e unha serie documental; para Mellor Dirección Artística, unha longametraxe, unha serie dramática, unha longametraxe de animación e un concurso de tele-velocidade; para Mellor Guión: un programa de humor, dúas longametraxes e unha serie documental...

Os BAFTA británicos dividen os premios en tres modalidades coas súas correspondentes galas (cine, televisión e multimedia); Os Golden Globe (uns premios non académicos de cine e televisión) non contemplan as categorías técnicas; os Emmy de televisión tamén están divididos en tres modalidades (*primetime*, *daytime* e deportes). É complicado dar cunha solución satisfactoria; eliminar categorías técnicas sería impropio dos premios dunha academia, facer tres modalidades coas súas galas correspondentes resulta excesivo para unha industria tan pequena, aumentar as categorías convertería a Gala de entrega nun espectáculo interminable. O problema está aí, á espera dalgunha proposta mellor.

2.3.- A elección dos premiados

A crítica máis común que se lle fai ós Mestre Mateo é que no voto dos académicos ten moito máis peso o "amiguismo" que os criterios profesionais ou de calidade. Non imos entrar en consideracións sobre se a acusación ten fundamento ou mesmo se o "amiguismo" é un criterio de selección lexítimo; pero non está de máis puntualizar que a Academia ten pouco máis de douscentos socios -algúns deles sen dereito a voto por non estar ó día no pago das cotas-, que moitos dos socios están nominados nalgunha das categorías, ou participaron nalgunha das producións nominadas, ou están vinculados a unha empresa que presenta producións ós Premios; e hai sobre cen nominacións para vinte cinco categorías. Con tantos condicionantes, o sorprendente é que aínda houbese socios tan honestos -ou con tan pouca implicación profesional nas producións nominadas- como para votar rexéndose só por criterios de calidade. Posiblemente o problema vaia a menos segundo aumenten o número de socios da Academia.

Na última edición dos Mestre Mateo, a Academia fixo un importante esforzo ó facilitarlle ós socios un paquete con todas as producións presentadas ós Premios, o que seguramente contribuíu a que nesta edición, e esperamos que nas seguintes tamén, as votacións se fagan con un criterio máis profesional.

premios e galas.

2.4. A gala

Un dos maiores problemas que temos á hora de adaptar o *formato* é que aínda non fomos capaces de deseñar un acto de entrega de Premios que teña un selo propio e esperte o interese do público galego.

Para a TVG a Gala dos Mestre Mateo forma parte desa ducia de *Galas-compromiso* (como a dos Premios Nacionais da Cultura ou a da Festa do Cocido de Lalín) que están obrigados a facer ano tras ano.

Cando se lle recorda ós responsables da canle pública que sendo os primeiros clientes e produtores da Industria deberían tratar con máis mimo a Gala dos Mestre Mateo e poñela na grella no horario de máxima audiencia, eles responden que o farán cando lles ofrezamos un produto competitivo para o *prime time*. Sendo rigorosos, non lles falta razón.

Normalmente se acaba chegando a un acordo intermedio: a Gala emítese no segundo *prime time* (e deberíamos sentirnos afortunados porque a Gala dos Premios María Casares de teatro este ano foi relegada a ese limbo da grella na que as televisións só emiten concursos telefónicos e tele-tendas).

Desde a súa primeira edición, a Gala tivo unha acollida desigual: a de hai catro anos acadou unha boa audiencia (17,5%), pero a do ano seguinte baixou ó 6,5%. Nos dous últimos anos se estabilizou no 13,2% e 13,5% (uns resultados aceptables para o segundo *prime time*). Aínda así, resulta evidente que a Gala nin cumpre as expectativas, nin acaba de ter unha identidade propia.

Nas primeiras edicións dos Mestre Mateo se optou polo modelo de gran gala-espectáculo televisivo, moi na liña dos Óscar (ou mesmo dos Goya). Nos dous últimos anos, e debido ó fracaso de audiencia da Gala celebrada no 2006 (posiblemente a máis traballada e ambiciosa), se optou por un modelo moito máis sinxelo e desenfadado.

Ningún dos dous modelos semella ser o ideal para os Mestre Mateo. A produción con identidade propia e capaz de espertar o interese do público aínda está por facer.

2.5.- Valor e función dos Premios

Ata hai pouco a idea máis estendida sobre a utilidade dos Mestre Mateo era que podían servir como elemento de presión para que a TVG renovase series e programas premiados que estaban a piques de desaparecer da grella por non chegar os mínimos de audiencia esixida.

Na última Asamblea Extraordinaria da Academia sometéronse a votación unha serie de propostas feitas pola comisión encargada de revisar as bases e as categorías dos Mestre Mateo. Todas as propostas foron aprobadas, pero unha delas -a que propuña cambiar as bases para que as curtametraxes só puidesen presentarse nas dúas categorías creadas para elas- suscitou certa controversia; no debate enfrontáronse dúas posturas que representan dúas maneiras de entender a utilidade dos Premios: a que defende que a súa función principal é a de promocionar ós profesionais dentro da industria (entendendo que as curtametraxes son as producións onde os máis novos poden mostrar o seu traballo), e a que defende que os premios teñen a función de promocionar os produtos da industria de cara ó público (entendendo por produtos da industria os que son creados con fins comerciais).

O debate segue aberto e sería interesante recuperalo nestas xornadas.

premios e galas.

3.- UNHA REFLEXIÓN FINAL

Neste “relatorio virtual” en ningún momento se chegou a cuestionar a utilidade dos premios; sendo obxectivos son unha excelente ferramenta para darlle identidade ó sector e para promocionar os produtos da industria. Enumeramos moitos problemas, pero todos menores -poderíamos dicir que case de intendencia-, e non aportamos ningunha solución convincente para eles; se cadra porque calquera solución non deixaría de ser un parcheado provisional.

O problema real en relación ós Premios Mestre Mateo é un problema que ten que ver coa nosa actitude como profesionais. Resulta sorprendente, e mesmo irritante, que unha industria dedicada ó entretemento, que é capaz de crear series con selo propio que son líderes de audiencia, e ata unha gala semanal que leva máis de dez anos mantendo uns excelentes resultados, non logre facer que os premios da industria (o escaparate de promoción dos nosos produtos) sexa unha produción atractiva para o público. Se cadra é porque aínda non o intentamos.

Pode que a solución non sexa unha Gala televisada; pode que sexa un programa especial que inclúa un repaso da produción do ano e que tamén recolla fragmentos a entrega dos Premios; se cadra a fórmula adecuada para nós é un espazo de periodicidade mensual ou semanal. Calquera opción pode ser válida sempre que a concibamos como un produto audiovisual que se adapte ós nosos medios e se faga seguindo as regras do mercado; de seguro a TVG estaría encantada de poder emitir un programa de moita audiencia que por riba fose unha promoción da meirande parte dos produtos que a propia canle produce e emite.

A gran virtude dos Óscar de Hollywood é que son un produto concibido pola propia industria -a súa industria- botando man de todos os seus recursos e co claro obxectivo de chegar a un público cada vez máis amplo. Ese concepto é a parte que realmente deberíamos aproveitar do *formato* dos Óscar.

Esperamos as vosas propostas.